

Література

1. Федеральна служба повітряних маршалів. URL: <https://www.wikidata.uk-ua.nina.az> (дата звернення: 27.10.2023).
2. Homeland Security Secretary Michael Chertoff Announces Six-Point Agenda for Department of Homeland Security. URL: http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/dhs/chertoff_6points.htm (дата звернення: 30.10.2023).
3. Карпенко Т. Хід «повітряним маршалом». URL: <https://www.dw.com/uk>.
4. Sky marshal reunion. URL: http://www.cbp.gov/xp/CustomsToday/2004/June/other/sky_marshal.xml (дата звернення: 27.10.2023).
5. Clay W. Biles The United States Federal Air Marshal Service: A Historical Perspective, 1962-2012: «Fifty Years of Service». Wendy De La Cruz. May 30, 2013. 280 p.
6. Касіян В., Водяний А. В УЗ з'явилася воєнізована охорона без форми. Її назвали «маршалами безпеки». URL: <https://biz.liga.net/ua/all/transport/novosti/v-uz-poyavilas-voenizirovannaya-ohrana-bez-formy-ee-nazvali-marshalami-bezopasnosti> (дата звернення: 28.10.2023).

УДК 34:338.45(043.2)

Тіщенко Л.В., здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Варава І.П., доктор філософії

ПОВІТРЯНЕ ТА АВІАЦІЙНЕ ПРАВО: СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ

Правове регулювання суспільних відносин у сфері повітряного простору відіграє важливу роль в соціальному бутті будь-якої країни, її політичному, військовому, економічному, господарському, екологічному житті. У контексті безпеки упорядкування відносин їх учасників у повітряному просторі потребує і у змісті національної безпеки, її складових – безпеки людини, суспільства, держави, світового співтовариства. Не є виключенням і правове регулювання суспільних відносин у сфері повітряного простору України, що потребує нормативно-правового узгодження інтересів учасників суспільних відносин у повітряному просторі та викликає особливий інтерес до формування правовідносин у повітряному просторі.

Як відомо, повітряне й авіаційне право – галузі права, що регулюють діяльність повітряного простору, аеропортів, авіакомпаній, повітряних перевезень та всіх інших аспектів пов'язаних з авіацією. Правові норми повітряного та авіаційного права мають своє зовнішнє вираження у відповідній системі джерел

повітряного права, тих нормативно-правових актів, система яких актів побудована за певною ієрархічною структурою, яку можна кваліфікувати наступним чином: міжнародні договори; Конституція України; законодавчі акти; постанови Верховної Ради України; укази та розпорядження Президента України; постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України; накази, інструкції центральних органів виконавчої влади; нормативні акти Державної авіаційної служби; нормативні акти державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування. Конституція України від 28 червня 1996 р. має вищу юридичну силу і виступає юридичною базою поточного повітряного законодавства, її положення є визначальними для правового регулювання авіаційної діяльності [4, с. 41,42].

Розвиток повітряного та авіаційного права відбувається в процесі пристосування до змін у галузі авіаційної діяльності та суспільних вимог. Адже світова авіаційна індустрія вимагає постійного оновлення та адаптації правових норм та регуляцій. Сучасна глобалізація авіаційної індустрії ставить виклики перед міжнародним повітряним правом. Розвиток нових технологій, збільшення обсягів повітряних перевезень та виникнення нових зон регулювання вимагають постійної координації та гармонізації правових норм між країнами. Одним з найважливіших аспектів розвитку авіаційного права, закономірним і логічним завданням є завдання забезпечення безпеки у цивільній авіації [2, с. 194].

Ще одним пріоритетним завданням авіаційного права є захист прав пасажирів, зокрема відшкодування за затримки чи скасування рейсів, право на інформацію та підтримку під час подорожі, що суттєво впливає на розвиток авіаційного права. Саме тому законодавство стає все більш спрямованим на захист прав споживачів авіаційних послуг [3, с. 265].

Серйозним викликом для галузі авіаційного права є також впровадження нових технологій, таких як цифрова авіація, безпілотні системи та аеротаксі, що ставить перед правовою системою завдання врегулювання їх експлуатації та забезпечення безпеки та приватності [3, с. 218].

Окрім окреслених проблем, зростає увага до проблем забруднення довкілля та зміни клімату призводить до потреби регулювання екологічних аспектів повітряного та авіаційного права, включаючи скорочення викидів CO₂ та використання біологічних палив [3, с. 103].

Та слід зазначити, що сучасне авіаційне право України ми не можемо розглядати без міжнародного повітряного права, яке

регулює відносини між суб'єктами міжнародного права у зв'язку з використанням повітряного простору з метою міжнародних повітряних польотів. До системи міжнародного повітряного права входять принципи, які регулюють діяльність міжнародної цивільної авіації в цілому, як от: принцип суверенітету, принцип свободи польотів і принцип безпеки авіації та інші [1, с. 97].

Вищевикладене спонукає до висновку, що авіаційний транспорт є одним із найбільш уразливих об'єктів, а безпека цивільної авіації є невід'ємною частиною національної безпеки. Важлива роль при вирішенні проблеми забезпечення безпеки цивільної авіації належить праву, зокрема, такій його галузі, як адміністративне право, що регулює суспільні відносини в сфері безпеки цивільної авіації. Належне адміністративно-правове забезпечення безпеки цивільної авіації в Україні є однією з важливих складових її повноцінної діяльності.

Література

1. Анцалевич Г.О. Міжнародне право: підручник. Київ: Алерта, 2003. 409 с.
2. Крестовська Н.М., Матвєєва Л.Г. Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести: підручник. 2-ге вид., випр. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 584 с.
3. Раскалей М.О. Окремі зобов'язання держав у сфері міжнародного повітряного права. Стан та перспективи. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2013. Вип. 6-2 (2). С. 155-158.
4. Старчук О.В. Щодо поняття принципів права. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 2. С. 40-43.

УДК 34:629.734/.735-049.32(043.2)

Хубулов І.С., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Головка С.Г., к.і.н., доцент

УКРАЇНСЬКА «МРІЯ»: РЕКОРДИ, ВТРАТА І ВІДНОВЛЕННЯ

Ан-225 «Мрія» – це надмасивний літак для транспортних перевезень, який був створений 1988 року київським конструкторським імені О. Антонова. Літак був побудований, насамперед, для потреб у галузі космонавтики, для переправлення